

Knjiga i nakladništvo u 2019. godini

Na području knjige i nakladništva Ministarstvo kulture, nastojeći obuhvatiti sve segmente *knjižnog lanca*, podupire i financira sljedeće aktivnosti:

Kreacija – autori (pisci i prevoditelji):

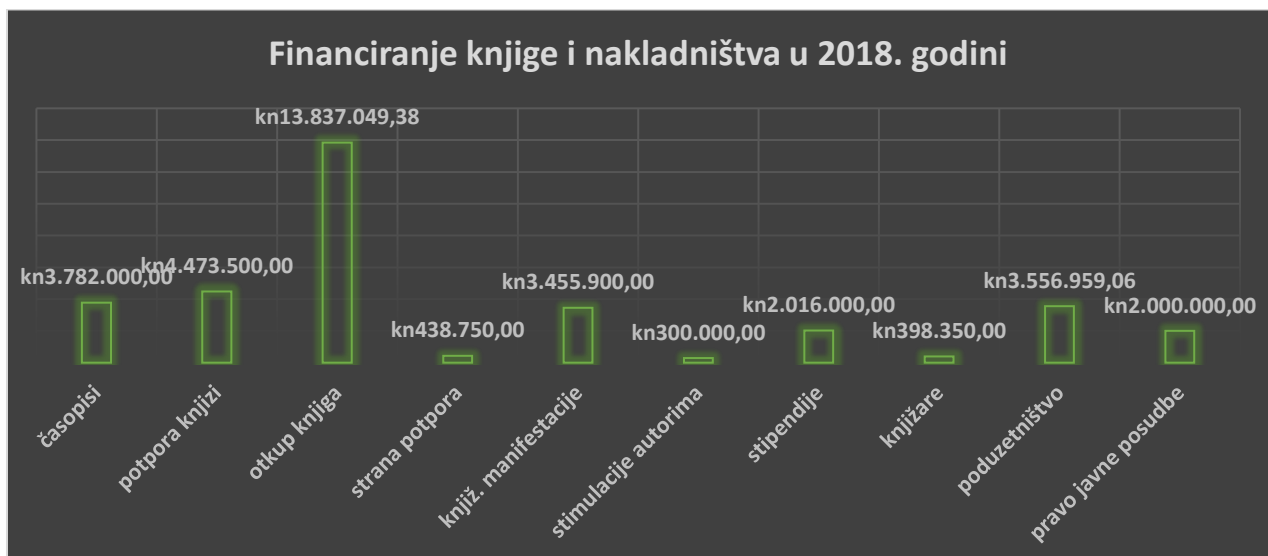
- Potpora za poticanje književnog stvaralaštva
- Stimulacije autorima za najbolja ostvarenja na području književnog stvaralaštva u protekloj godini
- Osiguravanje sredstava za isplatu naknade autorima na temelju prava javne posudbe
- Dodjela nagrade „Ivo Velić“ za najbolja ostvarenja na području književnog prevodilaštva

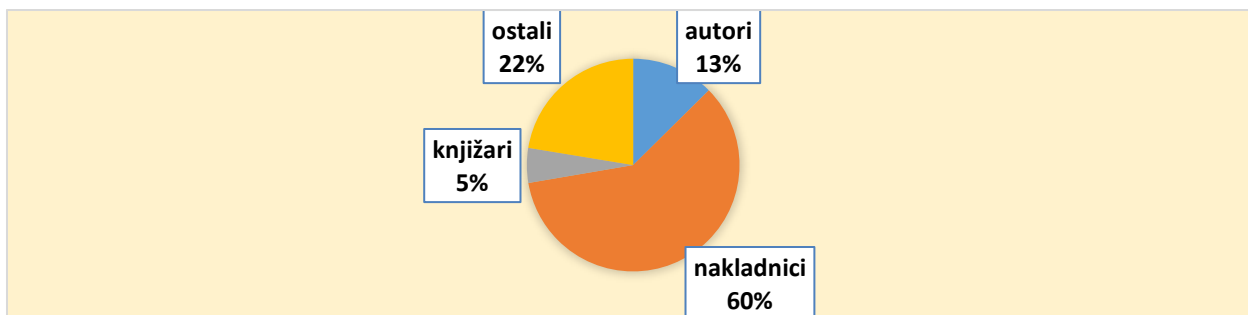
Produkcija – nakladnici:

- Potpora izdavanju knjiga
- Otkup knjiga za narodne knjižnice
- Poduzetništvo u kulturnim i kreativnim industrijama

Distribucija i recepcija – knjižari, organizatori književnih manifestacija i sajmova knjiga, uredništva časopisa:

- Potpora časopisima i elektroničkim publikacijama s područja kulture i umjetnosti
- Književne manifestacije i sajmovi knjiga
- Potpora organizaciji književnih programa u okviru knjižarske djelatnosti

Književno stvaralaštvo

Programne prijavljene za potporu književnom stvaralaštvu (stipendije autorima i prevoditeljima) vrednovalo je posebno povjerenstvo u sastavu: Irena Lukšić, Zoran Ferić, Maja Tančik, Ivan Herceg i Neven Vulić. Prijave koje su se odnosile na dječju književnost vrednovalo je Stručno povjerenstvo za dječju knjigu u sastavu Dubravka Zima (predsjednica), Ranka Javor i Marijana Hameršak.

Od projekata koji su ušli u užu krug, anonimno, na temelju kvalitete rukopisa i druge dostavljene dokumentacije koja obuhvaća preporuke relevantnih stručnjaka, ali se odnosi i na dosadašnji književni rad autora i prevoditelja te opisuje njihovo djelovanje na hrvatskoj kulturnoj i književnoj sceni, potpora za poticanje književnog stvaralaštva u ukupnom iznosu od 1.743.000,00 kn dodijeljena je autorima za 68 književnih projekata.

Kao i obično među sufinanciranim projektima najveći je broj romana (50%), a slijede prijevodi i poezija s po 11 financiranih projekata odnosno po 16%.

drame	1
eseji	1
poezija	11
strip	4
zbirka priča	5
putopis	1
roman	34
prijevod	11

Naročito se može istaknuti kvaliteta prijavljenih projekata koji se odnose na strip budući da je od ukupno pet prijavljenih financirano njih četiri, što je najviše do sada.

Također, uvidom u sve prijavljene programe Povjerenstvo je zaključilo da se među prijavljenim projektima, naročito među poetskim rukopisima, nalazi velik broj vrlo kvalitetnih prijedloga, naročito mlađih autora, koji nisu nužno svi financirani u okviru potpore književnom stvaralaštvu u 2019. godini, ali od kojih se očekuje skora afirmacija u okviru korpusa suvremene hrvatske književnosti.

Stimulacije se dodjeljuju autorima za djela koja su se u protekloj godini istaknula svojom književnom kvalitetom, estetskim dosezima i inovativnošću, ali i odjecima kod čitateljske publike. Posebna se pozornost posvećuje djelima mlađih autora te djelima koja su već dobila književne nagrade kao i onima koja su pohvaljena od strane kritike i znanstveno-stručne zajednice. Dodjeljuje se do 20 stimulacija u sljedećim kategorijama: knjiga proze (roman, knjiga priča, esej), zbirka poezije te knjiga za djecu i mlade.

Kako bi se postigao što veći stupanj objektivnosti prilikom odabira autora kojima će se dodijeliti stimulacije za 2017. godinu, radi vrednovanja su pozvane udruge i institucije koje okupljaju širi krug stručnjaka za suvremenu domaću književnost. Na poziv za sudjelovanje odazvalo se njih 9 koje su prema internom dogovoru svojih članova i suradnika, predložile po deset književnih djela koja su smatrali najkvalitetnijima u protekloj godini. Na temelju zbroja njihovih glasova odabrano je 20 djela čijim su autorima dodijeljene stimulacije u pojedinačnom iznosu od 15.000,00 kn.

Uz stimulacije autorima planira se i stimuliranje prevoditelja za najkvalitetnije književne prijevode u protekloj godini.

Reformiranje modela financiranja književno-nakladničkih projekata

Zbog zastarjelosti modela financiranja književno-nakladničkih projekata kroz potporu izdavanju knjiga i otkup knjiga za narodne knjižnice koji su se dvadesetak godina provodili bez većih intervencija, ali i zbog njihovog nedovoljnog učinka koji bi bio u skladu s izazovima suvremenoga nakladništva, natječaj za potporu izdavanju knjiga u 2019. godini raspisan je prema novom modelu, a započeli su razgovori s knjižničarskom strukom i nakladničkom zajednicom oko izmjene modela otkupa knjiga za narodne knjižnice.

Novi model **potpore izdavanju knjiga** razlikuje se u odnosu na dosadašnji u vrednovanju kompletnog nakladničkog portfelja. Sredstva se više ne dodjeljuju za svaku knjigu pojedinačno kao ranijih godina već se očekuje da nakladnik odobrena sredstva opravda u cijelosti objavljivanjem određenog dijela prijavljenog nakladničkog plana.

Nakon formalne provjere 181 prijave te vrednovanja Kulturnog vijeća za knjižnu, nakladničku i knjižarsku djelatnost (Lahorka Plejić Poje, predsjednica, Ivica Matičević, Nikola Petković, Katica Mikulčić Matković, Iva Grgić Maroević) u suradnji sa Stručnim povjerenstvom za dječju knjigu potpora izdavanju knjiga dodijeljena je 75 nakladnika u ukupnom iznosu od 7.942.730,00 kn. Odobreni iznosi kreću se od 20.000,00 kn do 360.000,00 kn.

Predloženi novi model **otkupa knjiga** temeljio bi se na odobravanju i uplaćivanju namjenskih sredstava narodnim knjižnicama koje bi na temelju prijedloga Kulturnog vijeća za knjižnu, nakladničku i knjižarsku djelatnost samostalno nabavljale knjige prema popisima obaveznih i preporučenih naslova nekoliko puta godišnje. Narodne su knjižnice većinom i načelno podržale taj prijedlog dok je nakladnička zajednica imala niz primjedbi tako da će se otkup knjiga u 2019. godini provoditi po dosadašnjem modelu, a paralelno će se raditi na usavršavanju novog modela koji bi se trebao početi provoditi od sljedeće 2020. godine.

Za 2019. godinu najavljena je i mogućnost posebnog financiranja većih nakladničkih projekata koji bi se odnosili na objavljivanje sabranih i izabranih djela klasika domaće i svjetske književnosti te njihovog osuvremenjivanja u smislu prijevoda i/ili knjižne opreme budući da je na aktualnom domaćem tržištu ta ponuda zapostavljena, a ne ulazi u okvire redovnog financiranja.

Knjižare

Budući da najviše problema u knjižnoj branši proizlazi iz nefunkcioniranja tržišta, nedostatka organizirane distribucije i slabe razvijenosti knjižarske mreže posebna se pozornost u okvirima javnog financiranja posvećuje knjižarama.

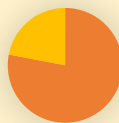
Krajem 2018. godine po prvi je put u Ministarstvu kulture održan sastanak s predstavnicima neovisnih knjižara, a uskoro je uslijedio i poseban sastanak s knjižarima koji imaju i vlastitu književno-nakladničku djelatnost. Na oba su sastanka knjižari upozorili na niz problema vezanih za specifičnosti knjižarske djelatnosti proizašlih iz temeljnog nefunkcioniranja tržišta knjiga. Zajednički je cilj organizacija knjižarske struke kako bi postala ravnopravan partner u formiranju i provedbi nacionalne politike prema knjizi.

Model financiranja knjižara trenutno se provodi kroz dvije glavne linije:

1. financiranje književnih programa u okviru knjižarske djelatnosti
2. financiranje poduzetničkih programa u kulturnim i kreativnim industrijama

Financiranje knjižara

književni programi
22%

poduzetništvo
78%

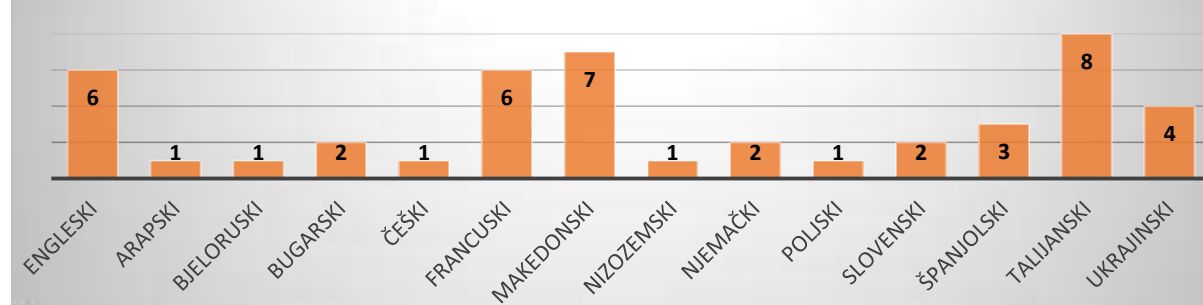
Za 2019. godinu u okviru poduzetničkih projekata u kulturnim i kreativnim industrijama najavljena su povećanja sredstava za knjižarsku djelatnost kao i financiranje programa koji bi trebali pridonijeti uključivanju kulturnih proizvoda, pa tako i knjiga koje su prije svega dostupne u knjižarama, u turističku ponudu.

Promidžba knjiga i čitanja

Provođenje ciljeva Nacionalne strategije poticanja čitanja kao i nastavak rada na promidžbi hrvatske knjige i književnosti kako na domaćoj tako i na inozemnoj sceni najvećim je dijelom uklobljen u program financiranja književnih manifestacija koji uz tradicionalne manifestacije obuhvaća i radionice i programe poticanja čitanja, dodjelu književnih nagrada, organizaciju domaćih književnih festivala i sajmova te organizaciju nacionalnih nastupa na inozemnim sajmovima knjiga. Uz redovne nacionalne nastupe na sajmovima u Bologni, Frankfurtu, Leipzigu, Beogradu i Sarajevu zadnjih je godina Ministarstvo kulture uspješno organiziralo nastupe na Sajmu knjiga u Varšavi, a 2019. godine će se po prvi put Hrvatska predstaviti na Sajmu knjiga u Parizu u okviru europske programske okosnice.

Potpore inozemnim izdavačima za objavljivanje djela hrvatskih autora u prijevodu na strane jezike i dalje je temeljni program za promidžbu hrvatske književnosti u inozemstvu. Za financiranje objavljivanja prijevoda djela hrvatskih autora inozemni se nakladnici mogu prijavljivati tijekom cijele godine.

Potpore prijevodima na strane jezike u 2018. godini

Program potpore pojačan je ažuriranjem stranice www.croatian-literature.hr na kojoj se, između ostaloga, objavljuju ogledni prijevodi ulomaka djela suvremenih hrvatskih autora. Na temelju posebnog javnog poziva namijenjenog toj vrsti potpore do sada je financirano više od pedeset oglednih prijevoda djela za trideset i petero hrvatskih autora.

[*Hrvatska književnost na stranim jezicima*Translation Grants*](#)

Uspjeh hrvatskih nakladnika u korištenju sredstava koja se dodjeljuju kroz program Kreativna Europa kontinuirano je na vrlo visokoj razini. U 2018. za književne su prijevode odobrena sredstva u ukupnom iznosu od gotovo 400.000,00 eura koja će koristiti 6 nakladnika. Sudjelovanjem u partnerskim programima također je osigurana prisutnost hrvatskih književnika na međunarodnoj sceni, naročito kroz festivale i gostovanja, a od prosinca 2018. godine na Mljetu djeluje još jedna međunarodna književna rezidencija.